

*****بخش اول؛ برنامه ریزی برای کنکور کارشناسی ارشد :**

ابتدا چهار نکته مهم را متذکر می شوم و سپس توضیحاتی را در ارتباط با برنامه ریزی برای قبولی در کنکور ارشد ارائه می کنم :

۱. افرادی که می خواهند هم زمان به مطالعه دروس ترم و مطالعه کتب کنکوری بپردازند، سعی می کنند در ترمی که منتهی به آزمون ارشد می شود (معمولاً نیمسال اول (ترم مهرماه))، کمترین واحد (اکثر دانشگاه ها بر اساس قوانین آموزشی مصوب، از ۱۲ واحد کمتر نمی دهند، یعنی باید ۱۲ واحد بر دارید؛ البته می توانید این موضوع را از بخش آموزش دانشگاه خود سوال کنید و اشراف بیشتری به آن پیدا کنید) بر دارند تا فرصت بیشتری برای مطالعه کتب مربوط به آزمون ارشد داشته باشند. گفتنی است این افراد طوری برنامه ریزی می کنند که پس از قبولی در ارشد، تا تاریخی که تعیین شده (در دفترچه های آزمون، این مورد ذکر می شود)، تمام واحدهای دوره کارشناسی را پاس کرده باشند، چون در غیر اینصورت اگر هم در ارشد قبول شوند، نمی توانند به آن ورود پیدا کنند (پس مراقب این قضیه باشید) .

۲. اگر رشته ای که برای کنکور ارشد انتخاب می کنید، در ادامه رشته کارشناسی تان باشد کارتان بسیار آسان تر است چون در دوره کارشناسی با منابع آن آشنا بودید و بر آن مسلط تر هستید و می توانید هم برای آزمون آماده شوید و هم از پس امتحان های ترم تان بر بیایید. وقتی هم به زمان آزمون کنکور نزدیک می شوید باید طوری برنامه ریزی کنید که فرصت بیشتری برای مطالعه کتب کنکوری داشته باشید. به هر حال پس از مشورت هایی که می گیرید، در نهایت باید به شرایط و ویژگی های خود نگاه کنید و بر اساس آن تصمیم بگیرید .

۳. اگر می بینید توانایی این را ندارید که همزمان به دروس دانشگاهی و مطالعه برای آزمون ارشد بپردازید، بهترین کار این است که وقتتان را معطوف به دروس دانشگاهی کنید تا موفق به پایان دوره کارشناسی شوید. در سال های بعد فرصت برای شرکت در آزمون ارشد با فراغ بال بیشتر و خیالی آسوده تر هست. البته اگر این توانایی را در خود می بینید، می توانید با یک برنامه ریزی صحیح هر دو هدف را دنبال کنید (کاری که تعداد زیادی از دانشجویان می کنند و موفق می شوند)؛ ولی اولویت اول مسلماً با دروس دانشگاهی است چون شما اگر نتوانید دوره کارشناسی را به پایان ببرید، نمی توانید در مقطع ارشد قبول شوید (یعنی اجازه حضور در مقطع ارشد را نخواهید داشت) .

۴. زمان را هیچ گاه از دست ندهید؛ اگر قصد قبولی در کنکور ارشد سال آینده را دارید، از همین الان شروع کنید .

*در ادامه مطالبی در زمینه برنامه ریزی کارآمد و اصولی خدمتتان تقدیم می کنیم که امیدواریم کاربرست آن ها، در شکل دهی یک برنامه صحیح برای قبولی در کنکور کارشناسی ارشد، به شما کمک کند :

ابتدا بهتر است بدانید هر کسی ویژگی های مربوط به خود را دارد و نمی توان برای برنامه ریزی کردن، نسخه ای ثابت نوشت و گفت همه اینگونه عمل کنند تا موفق شوند. خداوند متعال انسان ها را شبیه به هم خلق نکرده است.

برخی از آیاتی که به وجود تفاوت بین انسان ها اشاره می کند عبارتند از (آیه ۲۲ سوره مبارکه روم، آیه ۱۳ سوره مبارکه حجرات ، آیه ۳۲ سوره مبارکه زخرف و ...). همچنین در روانشناسی اصلی وجود دارد با نام «اصل تفاوت های فردی»؛ انسان ها در بسیاری از خصوصیات رفتاری، جسمی، استعدادها، علایق و خواسته ها و ... با یکدیگر تفاوت دارند و این تفاوت های انسان هاست که باعث شده مسیر موفقیت برای همه یکسان نباشد. هر فردی خصوصیات خودش را بهتر می شناسد و با مهارت ها، توانایی ها، نقاط ضعف و قدرت خود بیشتر آشنا هست و با شناختی که از اصول برنامه ریزی صحیح کسب می کند می تواند برنامه ای متناسب با ویژگی های خودش تنظیم کند. مثلاً شما این آگاهی را نسبت به خود دارید که آیا می توانید در سر و صدا و شلوغی و ... درس بخوانید و یا اینکه مطالعه بعد از اذان صبح برای شما امکان پذیر است یا ... ؛ پس با توجه به این ویژگی ها، برنامه ریزی ها هم متفاوت خواهد بود. ما در این جا به طور کلی اصول مربوط به برنامه ریزی صحیح را خدمتان ارائه می کنیم تا به این شناخت برسید؛ این دیگر به خود شما بستگی دارد که آن را با ویژگی ها و شرایط خود وفق دهید و پیاده کنید. این را نیز بدانید که اگر اراده و همتی پشت بهترین برنامه ریزی ها نباشد، آن ها تنها بر روی کاغذ می مانند و هیچ گاه عملی نخواهند شد. در ادامه اصولی که به شما در برنامه ریزی کارآمد کمک خواهد کرد را بیان می داریم :

اصل ۱: اهداف خود را روشن کنید

بدانید که فرد هدفمند و موفق کسی است که برای روزها، هفته ها، ماه ها و حتی سال های خود برنامه ریزی می کند. اگر ۲۰٪ از زمان خود را صرف برنامه ریزی نمایید، ۸۰٪ باقی مانده را با اطمینان بیشتری برای رسیدن به اهداف خود گام بر خواهید داشت. برای برنامه ریزی در کلیه امور باید اهداف دقیق و روشنی داشته باشید. این مسأله در برنامه ریزی تحصیلی حائز اهمیت فراوانتری است. برای منظم شدن، بایستی اهداف را در دو گروه بلند مدت و کوتاه مدت تقسیم کرد و سپس برنامه ای زمان بندی شده برای وصول به آن طراحی و عمل نمود. چرا که اگر تمام اهداف بلند مدت باشند احتمال اینکه شما با گذر زمان دچار خستگی و ناامیدی گردید زیاد است اما اگر اهداف کوتاه مدت نیز در نظرتان باشد بعد از مدت کوتاهی با رسیدن به اهداف کوتاه مدت بسیار تقویت گردیده و آن را پاداشی برای زحماتتان در نظر گرفته و با قوت و قدرت بیشتری برنامه هایتان را دنبال خواهید کرد. پس برای خود روشن کنید اهداف بلند مدت شما کدامها هستند و اهداف کوتاه مدت کدامها هستند؛ مثلاً :

الف) هدف بلند مدت : فراگیری کل منابع کنکور

ب) هدف کوتاه مدت : مطالعه و یادگیری چند بخش در این ماه یا در این هفته

اصل ۲: اهداف خود را زمان بندی کنید

زمان دقیقی برای هر یک از اهداف کوتاه مدت تعیین کنید. مثلاً تعیین کنید که مطالعه چه دروسی را در چه مدت زمانی به اتمام خواهید برد. به خوبی مراقب باشید که برنامه های تنظیم شده را به موقع و بدون تأخیر انجام دهید؛ زیرا که خوب می دانید تأخیر در اجرای به موقع برنامه ها برابر با عدم موفقیت است .

اصل ۳: تشخیص نیازها و کاستی ها

باید خواست ها و احتیاجات اساسی خود را در زمینه ای که قصد دارید برای آن برنامه ریزی کنید شناسایی کنید. به عنوان مثال: در یک مقطع مشخص، چه درسی را باید مطالعه کرد .

اصل ۴: تعیین زمان لازم

فرصت ها و اوقاتی که باید صرف تحقق اهداف برنامه شود را باید مشخص کرد تا در نهایت معلوم شود چقدر زمان در هر روز یا هفته به آن موضوع اختصاص خواهد یافت. به عنوان مثال اگر قرار باشد یک کتاب ۳۰۰ صفحه ای در طول یک ماه خوانده شود لازم است حداقل روزی ۱۱ صفحه از کتاب مطالعه شود و این نیاز به حداقل یک ساعت وقت دارد .

اصل ۵: طبقه بندی اهداف بر اساس اولویت

کارهایی را که می خواهید انجام دهید، برحسب اولویتها و میزان اضطرار و اهمیت آن، طبقه بندی کنید. بهترین زمانها و اوقات را برای مهمترین کارها قرار دهید. در این صورت اگر وقت کم داشته باشید و یا به هر دلیل نتوانید به همه اهداف و کارهایتان برسید، مطمئن هستید که اهداف و برنامه های اصلی را انجام خواهید داد .

اصل ۶: تناسب با توانمندی

برنامه باید در حد توان باشد نه خارج از توان. پس باید مطابق طاقت و توان جسمی و روحی تان برنامه را طرح ریزی و اجرا کنید و از حد تعادل خارج نشوید. اگر شما برنامه ای طرح کنید که در آن خودتان را موظف به روزی ۱۸ ساعت کار و تلاش کنید حتماً با شکست مواجه خواهید شد. باید زمان هایتان را به درستی، برای انجام امور مختلف تقسیم کنید (مطالعه، تفریح، استراحت، عبادت و ...) .

اصل ۷: عدم ایده آل نگری

ایده آل نگر و مطلق گرا نباشید، یعنی نخواستہ باشید تمام خواسته ها و آرزوهایتان فوری و به شکل کامل و تمام برآورده شود هر چند در راه به دست آوردن آن تلاش می کنید. در نظر نگرفتن واقعیات، برنامه را با شکست مواجه می کند. یادتان باشد که بدون تعیین اهداف، برنامه ریزی غیرممکن و بدون برنامه ریزی، نظم نامیسر است .

*****بخش دوم؛ نکات کلیدی برای قبولی در کنکور کارشناسی ارشد :**

۱. توجه داشته باشید که آزمون کارشناسی ارشد مانند آزمون سراسری نیست که هر سال منابع کاملاً مشخص و تغییر ناپذیر داشته باشد. در آزمون کارشناسی ارشد هر سال امکان دارد این منابع تغییر کنند. البته مواد امتحانی قبلاً تصویب شده اند و معمولاً ثابت هستند؛ منظور کتبی است که مربوط به مواد امتحانی است. شما با مطالعه و تحلیل سوالات سال های قبل و همچنین راهنمایی گرفتن از دانشجویانی که به تازگی در کنکور ارشد (در رشته ای که قرار است شرکت کنید) قبول شده اند و همچنین اساتید مربوطه، می توانید به منابع درست، اشراف بیشتری داشته باشید. (معمولاً هر سال تغییر زیادی در منابع ایجاد نمی شود ولی این امکان همیشه وجود دارد که تغییرات، کمی بیش از حد باشد.)

۲. از آنجایی که حجم کتبی که برای آزمون ارشد (در هر رشته) مطالعه می شود معمولاً زیاد است، خیلی از افراد این احساس را دارند که مطالبی که می خوانند را فراموش می کنند، و همین احساس در آن ها استرس به وجود می آورد، احساسی که مطابق با واقعیت نیست و هنگام مواجهه با آزمون خواهند دید که تمام مطالعاتشان به ذهنشان فراخوانی می شود. در آزمون های تستی فرد وقتی سوال و جواب را یکجا می بیند با توجه به مطالعاتش (مطالعه به طور صحیح و دقیق) می تواند جواب را از بین گزینه ها پیدا کند. پس داوطلبان، نگران این موضوع نباید باشند .

۳. معدل دوره کارشناسی هم ۲۰ درصد در نمره خام شما تأثیر دارد. مثلاً اگر معدلتان ۲۰ باشد نمره کل شما در ۲ ضرب می شود؛ اگر ۱۹ باشد در ۹/۱ و الی آخر. اگر معدل کل دوره کارشناسی شما بالا باشد، شانس قبولی تان را در کنکور ارشد بیشتر می کند .

۴. حتماً سوالات کنکور سال های قبل را بگیرید و مطالعه کنید. برخی از همان سوالات در سال های بعد تکرار می شود. به علاوه همانطور که در بالا هم گفته شد با مطالعه این سوالات می توانید به کشف منابع ارشد در رشته مربوطه بپردازید .

۵. علاقه به یک رشته تحصیلی، محرکی بسیار قوی برای موفقیت در آن رشته است و لازم است ولی به تنهایی کافی نیست. به جز علاقه باید توانایی هایتان نیز متناسب با آن رشته باشد و همچنین پشتکار فراوان نیز داشته باشید. برای مثال خیلی از افراد علاقه به روانشناسی دارند ولی چرا تعداد معدودی تبدیل به دکتر پریخ دادستان یا دکتر محمود منصور می شوند. خیلی از افراد علاقه به فلسفه و عرفان دارند ولی چرا تعداد معدودی تبدیل به ملاصدرا و علامه طباطبایی می شوند. علاقه ، توانایی لازم، پشتکار و عنایت خدا باید در کنار هم قرار گیرند تا نتیجه مطلوب حاصل گردد. پس رشته ای را برای تحصیل در مقطع ارشد انتخاب کنید که هم به آن علاقه داشته باشید و هم توانایی ها و استعداد هایتان متناسب با آن باشد .

۶. در سال ۱۳۸۵ وزارت علوم ذیل آیین نامه استعدادهای درخشان، قانونی را تصویب کرد که به موجب آن هر دانشگاهی می تواند از میان رتبه های برتر در دوره کارشناسی خود و با توجه به معدل کل و چند شرط دیگر، این افراد را بدون کنکور، وارد دوره کارشناسی ارشد نماید (اگر جزو معدل های بالای کلاس تان هستید، می توانید این موضوع را پیگیری کنید).

۷. شما می توانید بدون توجه به رشته ای که در دوره کارشناسی از آن فارغ التحصیل شده اید، رشته ای غیر مرتبط را برای آزمون کارشناسی ارشد انتخاب کنید. اما به این سه نکته مهم توجه داشته باشید که: لازم به ذکر است، احتمال تغییر در قوانین کنکور وجود دارد و شما باید مطابق دفترچه راهنمای کنکور عمل کنید)

الف) به عنوان یک قاعده کلی و نه همیشگی، معمولاً افراد در رشته ای که در دوره کارشناسی فارغ التحصیل شده اند در مقطع ارشد موفق ترند، چون چهار سال در دوره کارشناسی با آن درگیر بوده اند و به آن اشراف کامل دارند؛ در ضمن قبولی در آن نیز بسیار آسان تر است، چون با منابع آن آشنا هستند و آن ها را در دوره کارشناسی مطالعه کرده اند. البته افراد زیادی هستند که با وجود اینکه رشته کارشناسی آنان غیر مرتبط بوده، در کنکور ارشد رشته ای دیگر پذیرفته شده اند و در مدت تحصیل در مقطع ارشد از بهترین دانشجویان نیز بوده اند.

ب) افرادی که در رشته های غیر مرتبط شرکت می کنند و پذیرفته می شوند، معمولاً دروس جبرانی و پیش نیاز می خورند که باید بابت آن ها هزینه پرداخت کنند.

ج) با شرکت در رشته های غیر مرتبط، دیگر نمی توانید از قبولی بدون کنکور (با توجه به آیین نامه استعدادهای درخشان) استفاده کنید؛ توضیح اینکه ورود به مقطع کارشناسی ارشد از طریق استعداد درخشان، می بایست در امتداد رشته تحصیلی دوره کارشناسی تان باشد، و اگر شما رشته ای غیر مرتبط با رشته تحصیلی مقطع کارشناسی تان را بخواهید در مقطع ارشد ادامه دهید، دیگر پذیرش از این طریق، برای شما میسر نخواهد بود.

۸. در مسیر مقدس تلاش برای کسب علم، هیچ گاه ناامید نشوید و انگیزه های خود را همواره حفظ کنید. دانشجویانی را دیده ام که تنها یک یا دو ماه با جدیت اقدام به مطالعه برای قبولی در ارشد کرده اند و سپس تلاش های خود را به بهانه های مختلف («مشکل است»، «من که قبول نمی شوم»، «وقتم را بیهوده هدر می دهم»، «حاصله مطالعه زیاد ندارم» و ...) متوقف کرده اند. اگر قصد قبولی دارید، انگیزه های خود را حفظ کنید و تا رسیدن به هدفتان از پا ننشینید. قانونی نانوشته که مانند روز برای همه روشن است، به ما می گوید که در هر رقابتی، کسی که به صورت اصولی، بیشتر تلاش کند و زحمت بیشتری بکشد، به احتمال بسیار بالا موفقیت را از آن خود می کند. کنکور ارشد (دولتی/روزانه) هم یک رقابت است و موفقیت از آن بهترین هاست.

تذکر مهم: هر سال، امکان تغییر در قوانین و وضع قوانین جدید برای ورود به دوره کارشناسی ارشد وجود خواهد داشت؛ پس همیشه، با علم به قوانین جدید، برنامه ریزی نمایید.

*****نکته پایانی :**

پرسشگر محترم؛ فراموش نکنید قبول نشدن در کنکور ارشد سالی که قصد شرکت در آن را دارید، پایان زندگی و آخر خط نیست. شما می توانید دوباره و دوباره شرکت کنید. مهم تلاش مستمر و ناامید نشدن تا رسیدن به هدف و نتیجه مطلوب است؛ این را نیز مورد توجه قرار دهید که موفقیت در زندگی فقط در این نیست که در مقطع ارشد قبول شوید. در خیلی جاهای دیگر هم می توانید با مدرک لیسانس بدرخشید و توانایی هایتان را اثبات کنید. اگر این مطلب را داوطلبان کنکور برای خود حل کنند، اضطراب کنکور در آن ها به شدت کاهش می یابد و در نتیجه کنکورشان بسیار مؤثر خواهد بود.